

Volby

Volby jsou hlavním mechanismem zastupitelské demokracie, kterým občané vybírají vládnoucí politiky a podílejí se na chodu země. V ČR se volí přímo do Evropského parlamentu, krajských zastupitelstev, obecní samosprávy, Senátu a Poslanecké sněmovny. Od roku 2013 je přímou volbou volen také prezident ČR.

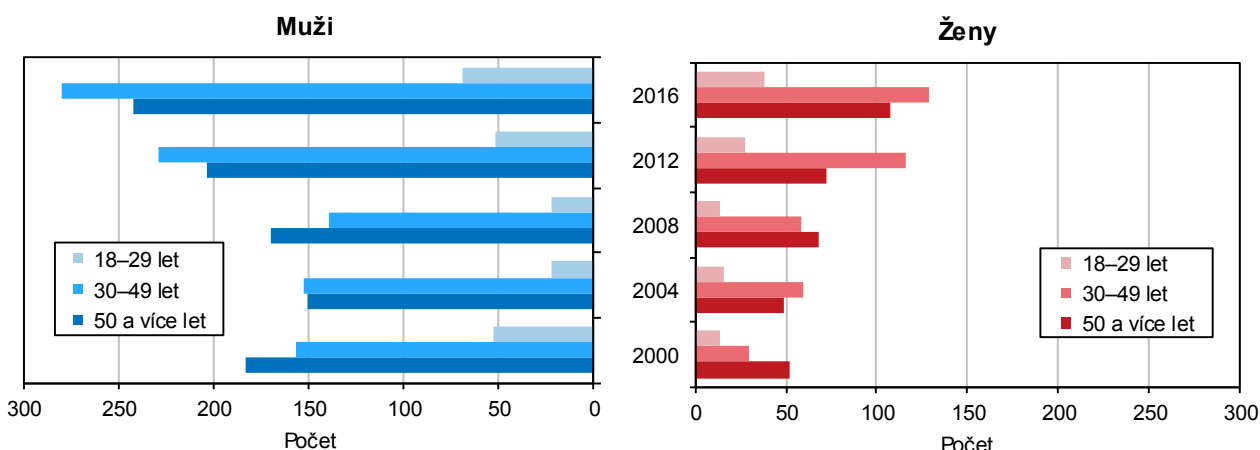
V posledních konaných volbách do zastupitelstva v Karlovarském kraji v roce 2016 bylo registrováno celkem 867 platných kandidátů, z toho bylo 31,7 % žen. Jde o nejvyšší procento žen kandidujících v těchto volbách od roku 2000 a ve srovnání těchto dvou období tak došlo k procentnímu nárůstu jejich podílu o 12,1 procentního bodu. Nejen u kandidujících, ale také u zvolených zastupitelů, zjišťujeme, že i zde došlo ke zvýšení podílu zvolených zástupců ženského pohlaví a z celkového počtu zvolených zastupitelů (45) jich uspěla téměř třetina (28,9 % zvolených zastupitelek). Oproti roku 2000 tak byl zaznamenán v posledních volbách do zastupitelstva Karlovarského kraje nárůst podílu zvolených zastupitelek dokonce o 15,6 procentního bodu.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev krajů podle pohlaví

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
2016	867	275	31,7	45	13	28,9	5,2	5,4	4,7
2012	700	215	30,7	45	7	15,6	6,4	7,8	3,3
2008	472	140	29,7	45	6	13,3	9,5	11,7	4,3
2004	450	124	27,6	45	7	15,6	10,0	11,7	5,6
2000	489	96	19,6	45	6	13,3	9,2	9,9	6,3

Zaměříme-li se na věkové složení kandidátů těchto voleb v obdobích 2000 až 2016, zjistíme, že většinu mužských i ženských kandidátů v letech 2000 a 2004 bylo více než 50 let, zatímco dvěma posledním volbám do zastupitelstva Karlovarského kraje již dominovaly ročníky mladší, a to ve věkovém rozmezí 30–49 let.

Graf 9.1. Kandidáti podle pohlaví a věku ve volbách do zastupitelstev krajů v Karlovarském kraji

Posledních voleb do zastupitelstva kraje v roce 2016 se oproti minulým volbám od roku 2000 účastnilo početně absolutně nejvíce mužských i ženských kandidujících zástupců spadajících do věkové skupiny 18–29 let (69 mužů a 38 žen). Při pohledu na věk kandidátů zjistíme, že v roce 2016 se průměrný věk kandidujících mužů navýšil od roku 2000 o 0,4 roku na 47,0 let. Naopak u žen došlo v roce 2016 k poklesu jejich průměrného věku oproti srovnávanému období o 1,4 roku.

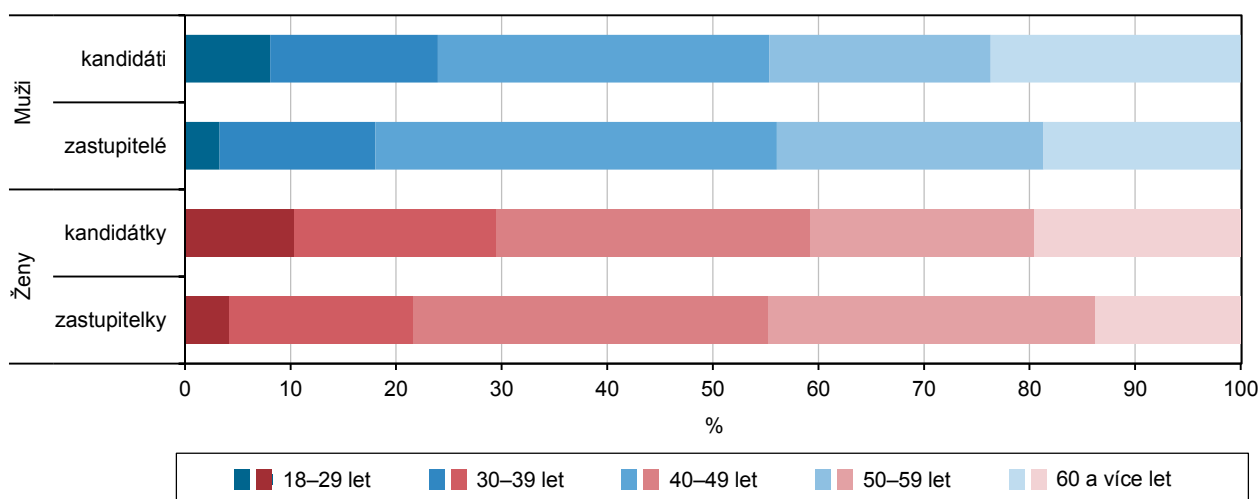
Ve volbách do obecních zastupitelstev, které proběhly v říjnu roku 2018, se ucházelo o funkci celkem 5 777 platných kandidátů. Mezi těmito kandidáty bylo 2 019, tj. 34,9 % žen. Podíl žen, kandidujících v obecních volbách v Karlovarském kraji, vykazuje narůstající trend. Od voleb do obecních zastupitelstev v roce 2006 se jejich podíl zvýšil o 4,1 procentního bodu.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
2018	5 777	2 019	34,9	1 322	407	30,8	22,9	24,3	20,2
2014	6 247	2 100	33,6	1 300	377	29,0	20,8	22,3	18,0
2010	6 262	2 057	32,8	1 316	370	28,1	21,0	22,5	18,0
2006	5 634	1 740	30,9	1 341	361	26,9	23,8	25,2	20,7

Mezi zvolenými zastupiteli (1 322) v obecních volbách v roce 2018 bylo 30,8 % žen. I podíl žen mezi zvolenými zastupiteli se zvyšuje, ve sledovaném období zaznamenal nárůst o 3,9 procentního bodu. Mužští kandidáti jsou pravidelně o něco úspěšnější než kandidátky-ženy. V roce 2018 bylo zvoleno do zastupitelstev obcí v našem kraji celkem 24,3 % z kandidujících mužů a 20,2 % z kandidujících žen.

Graf 9.2 Kandidáti a zvolení zastupitelé podle pohlaví a věku ve volbách do obecních zastupitelstev v Karlovarském kraji v říjnu 2018

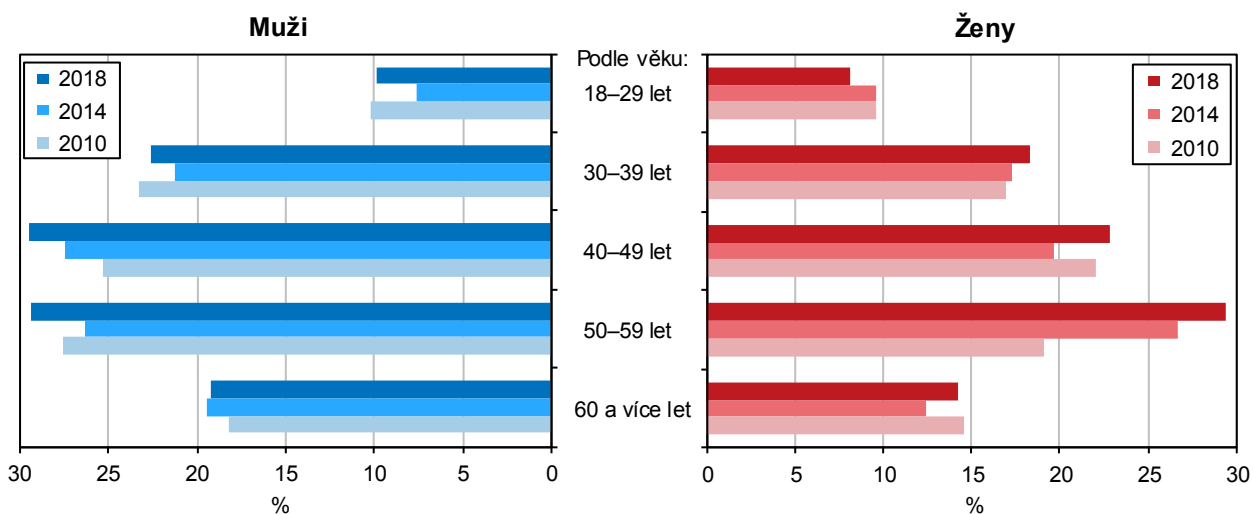

Nejčastěji se ucházejí o funkci v obecním zastupitelstvu kandidáti obou pohlaví ve věku 40–49 let, mezi muži činil jejich podíl 31,4 %, mezi ženami 29,8 %. Další nejčastěji zastoupenou věkovou skupinou mezi kandidujícími muži jsou muži ve věku 60 a více let (23,7 %), mezi kandidujícími ženami to jsou ženy ve věku 50–59 let (21,2 %).

U mladých kandidátů ve volbách do obecních zastupitelstev v našem kraji můžeme pozorovat, že ženy vykazují vyšší podíl kandidujících než muži. Mezi mužskými kandidáty činil podíl těch nejmladších ve věku 19–29 let 8,1 %, mezi ženami to bylo 10,3 %. Podíl kandidujících žen ve věkové skupině 30–39 let (19,2 %) byl dokonce o 3,3 procentních bodu vyšší než podíl stejně starých kandidujících mužů.

Mezi zvolenými zastupiteli byli logicky také nejvíce zastoupeni muži i ženy ve věku 40–49 let. Mužů-zastupitelů bylo 38,0 % a mezi zvolenými zastupitelkami jich bylo 33,7 % v tomto věku. Druhou nejčastěji zastoupenou věkovou skupinou mezi zvolenými zastupiteli byli muži i ženy ve věku 50–59 let.

Graf 9.3 Zvolení zastupitelé na počtu kandidátů podle pohlaví a věku ve volbách do obecních zastupitelstev v Karlovarském kraji

U mužů následuje věková skupina 60letých a starších zastupitelů, u žen pak věková skupina mladších žen ve věku 30–39 let. Nejméně zvolených zastupitelů je těch nejmladších ve věku 18–29 let (mezi muži 3,3 %, mezi ženami 4,2 %).

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a věku v říjnu 2018

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Celkem	5 777	2 019	34,9	1 322	407	30,8	22,9	24,3	20,2
v tom ve věku									
18–29 let	511	208	40,7	47	17	36,2	9,2	9,9	8,2
30–39 let	984	387	39,3	206	71	34,5	20,9	22,6	18,3
40–49 let	1 781	601	33,7	485	137	28,2	27,2	29,5	22,8
50–59 let	1 216	428	35,2	357	126	35,3	29,4	29,3	29,4
60 a více let	1 285	395	30,7	227	56	24,7	17,7	19,2	14,2

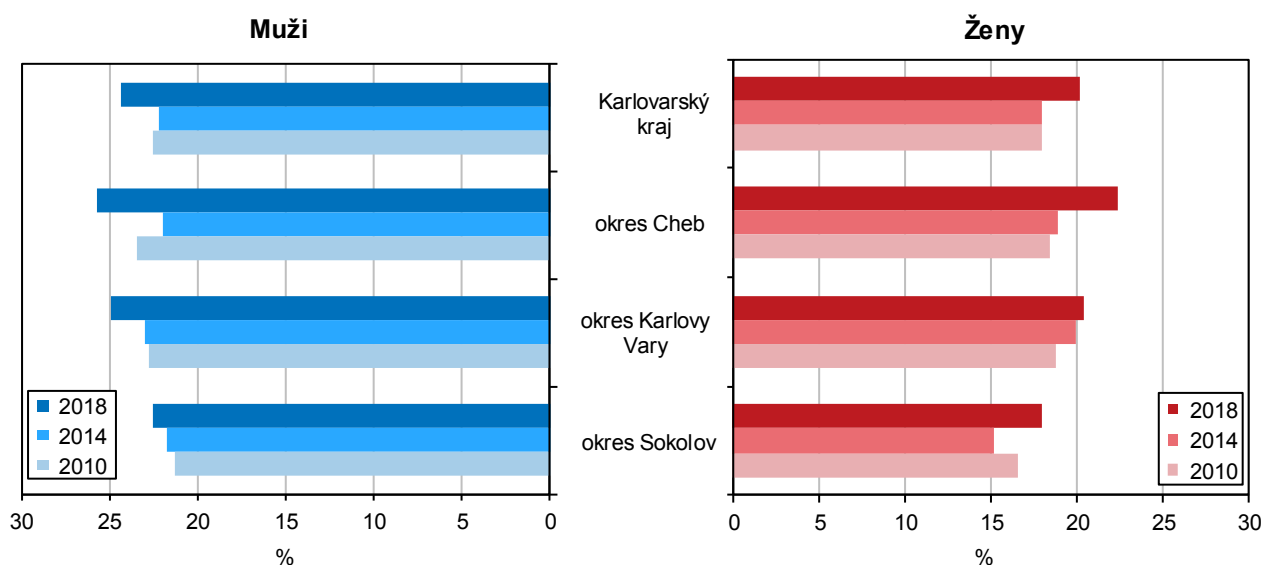
Při pohledu na delší časovou řadu vidíme, že mezi zvolenými zastupitelkami je čím dál větší podíl žen ve věku 50–59 let. Při volbách do obecních zastupitelstev v roce 2018 činil podíl zastupitelek v tomto věku 29,4 %, což je o 10,3 procentního bodu více než při obecních volbách v roce 2010.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a okresů v říjnu 2018

Kraj, okresy	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Karlovarský kraj	5 777	2 019	34,9	1 322	407	30,8	22,9	24,3	20,2
v tom okres:									
Cheb	1 622	548	33,8	399	123	30,8	24,6	25,7	22,4
Karlovy Vary	2 192	788	35,9	511	161	31,5	23,3	24,9	20,4
Sokolov	1 963	683	34,8	412	123	29,9	21,0	22,6	18,0

Naopak mírný pokles doznal ve sledovaném období podíl nejmladších (o 1,4 procentního bodu) a nejstarších (o 0,4 procentního bodu) zvolených zastupitelek. Mezi muži, zvolenými do zastupitelstev obcí, se v tomto období mírně zvýšil podíl zastupitelů 40letých a starších a naopak se snížil podíl mladých zastupitelů ve věku do 39 let.

Graf 9.4 Zvolení zastupitelé na počtu kandidátů podle pohlaví a okresů ve volbách do obecních zastupitelstev v Karlovarském kraji

Při meziokresním srovnání zjišťujeme, že nejvyšší podíl žen mezi platnými kandidáty při volbách do obecních zastupitelstev v roce 2018 v našem kraji vykazoval okres Karlovy Vary, a to 35,9 %. Nejnižší podíl žen naopak kandidoval v okrese Cheb (33,8 % všech platných kandidátů). Mezi zvolenými zastupiteli byl nejvyšší podíl žen v okrese Karlovy Vary (31,5 %) a nejméně byly ženy zastoupeny v obecních zastupitelstvech sokolovského okresu (29,9 %).

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a správních obvodů obcí s rozšířenou působností v říjnu 2018

Kraj, SO ORP	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé				Zvolení zastupitelé/ kandidáti (%)	
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		ženy/muži v %	celkem	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Karlovarský kraj	5 777	2 019	34,9	1 322	407	30,8	44,5	22,9	20,2
v tom SO ORP:									
Aš	287	102	35,5	61	15	24,6	32,6	21,3	14,7
Cheb	760	265	34,9	192	69	35,9	56,1	25,3	26,0
Karlovy Vary	1 639	589	35,9	362	117	32,3	47,8	22,1	19,9
Kraslice	459	155	33,8	80	28	35,0	53,8	17,4	18,1
Mariánské Lázně	575	181	31,5	146	39	26,7	36,4	25,4	21,5
Ostrov	553	199	36,0	149	44	29,5	41,9	26,9	22,1
Sokolov	1 504	528	35,1	332	95	28,6	40,1	22,1	18,0

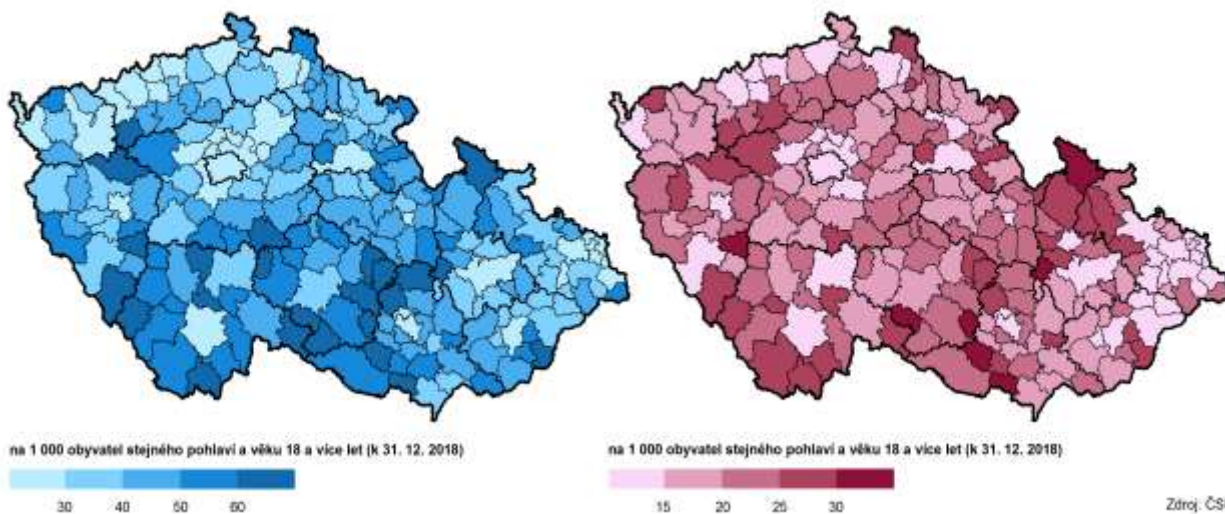
Nejvyšší úspěšnost vykazovali muži i ženy, kteří kandidovali do obecních zastupitelstev okresu Cheb. Z mužů, kandidujících v tomto okrese, se jich dostalo do zastupitelstva 25,7 %, mezi ženami byl podíl těch úspěšných 22,4 %. Ve všech okresech našeho kraje platí, že mužští kandidáti byli při obecních volbách úspěšnější než kandidátky-ženy.

Kandidáti podle pohlaví a SO ORP ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018
(včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

Muži

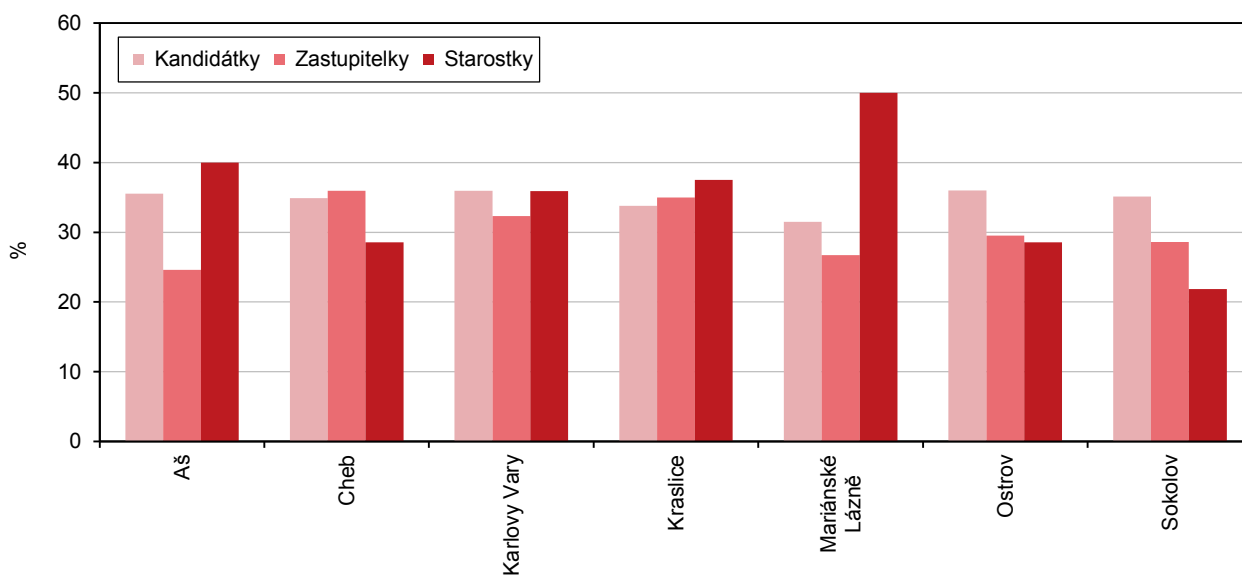
Ženy

Při pohledu na jednotlivé SO ORP vidíme, že nejvyšší podíl žen mezi platnými kandidáty do voleb do obecních zastupitelstev v roce 2018 byl v SO ORO Ostrov (36,0 %) a SO ORP Karlovy Vary (35,9 %), nejméně jich pak kandidovalo v SO ORP Mariánské Lázně (31,5 %). Do zastupitelstev obcí kraje byl nejvyšší podíl žen zvolen v SO ORP Cheb (35,9 %) a nejnižší v SO ORP Aš (24,6 %). Mužští kandidáti byli nejméně úspěšní v SO ORP Ostrov, kde se do zastupitelstva dostalo 29,7 % z nich a naopak nejméně se jich stalo zastupiteli v obcích SO ORP Kraslice (17,1 %). Z kandidujících žen se jich dostal nejvyšší podíl do obecních zastupitelstev obcí SO ORP Cheb (26,0 %) a nejnižší podíl zastupitelek z platných kandidátek vykazovaly obce SO ORP Sokolov (18,0 %) a SO ORP Kraslice (18,1 %).

Graf 9.5 Podíl žen mezi kandidáty, zvolenými zastupiteli a zvolenými starosty ve volbách do obecních zastupitelstev podle SO ORP Karlovarského kraje v říjnu 2018

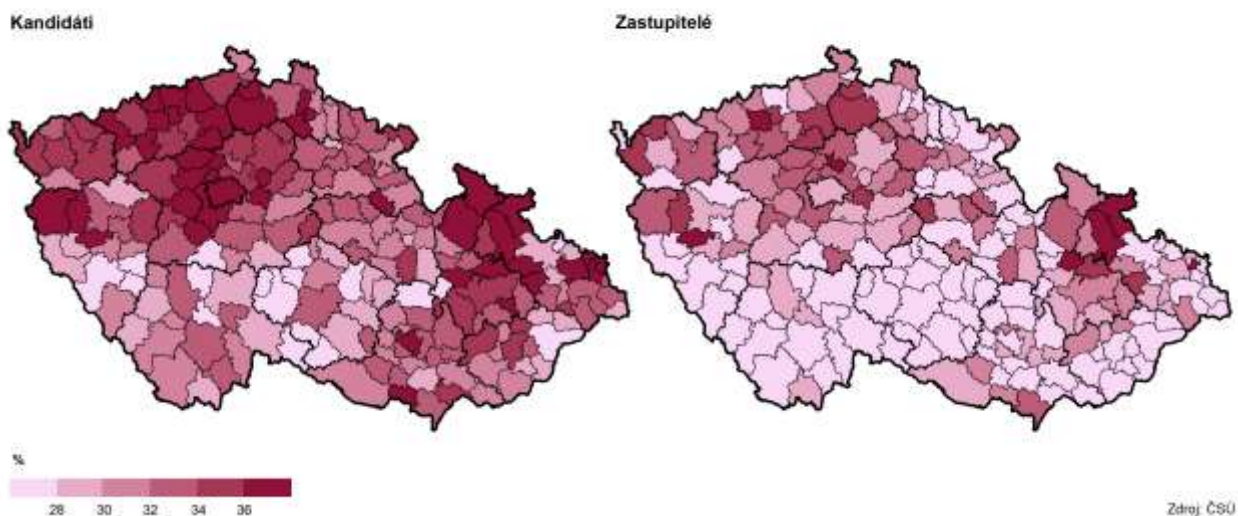
Pramen: ČSÚ, Krajský úřad Karlovarského kraje (přehled starostů k 1. 4. 2019)

Stejně jako mezi platnými kandidáty a zvolenými zastupiteli, tak i mezi zvolenými starosty obcí převažují muži nad ženami. Nejlépe se dařilo ženám v SO ORP Mariánské Lázně, kde má v čele vedení starostku polovina

obcí. Ve všech ostatních SO ORP Karlovarského kraje byl podíl starostek na celkovém počtu starostů nižší. Nejméně žen stálo v čele obcí SO ORP Sokolov, kde podíl starostek na celkovém počtu starostů činil pouze 21,9 %.

Podíl žen mezi kandidáty a zvolenými zastupiteli podle SO ORP ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018 (včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

Při pohledu na počty kandidujících a zvolených zastupitelů podle velikosti obcí vidíme, že ženy nejčastěji kandidují v obcích s 1 000–1 999 obyvateli, kde jejich podíl na celkovém počtu platných kandidátů činil 38,0 %. Nejméně se ženy angažují při volbách do obecních zastupitelstev v malých obcích s maximálně 499 obyvateli (přibližně 34 % všech platných kandidátů).

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a velikostních skupin obcí v říjnu 2018

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Karlovarský kraj	5 777	2 019	34,9	1 322	407	30,8	22,9	24,3	20,2
v tom podle velikosti obce									
do 199 obyvatel	768	263	34,2	163	42	25,8	21,2	24,0	16,0
200–499 obyvatel	2 484	846	34,1	488	138	28,3	19,6	21,4	16,3
500–999 obyvatel	909	326	35,9	284	94	33,1	31,2	32,6	28,8
1 000–1 999 obyvatel	500	190	38,0	131	50	38,2	26,2	26,1	26,3
2 000–4 999 obyvatel	849	296	34,9	153	51	33,3	18,0	18,4	17,2
5 000–19 999 obyvatel	175	64	36,6	70	22	31,4	40,0	43,2	34,4
20 000–49 999 obyvatel	92	34	37,0	33	10	30,3	35,9	39,7	29,4

Nejvyšší podíl žen mezi zvolenými kandidáty vykazovaly obce s počtem obyvatel 1 000–1 999, a to 38,2 %. Nejméně se ženám dařilo dostat do zastupitelstva obce v těch nejmenších obcích do 199 obyvatel (25,8 %). Pokud zjišťujeme, kolik z platných kandidátů bylo v našem kraji zvoleno do zastupitelstva obcí, vidíme, že největší úspěch měli muži i ženy v obcích s 5 000–9 999 obyvateli (43,2 % mužů a 34,4 % žen) dále v krajském městě (39,7 % mužů a 29,4 % žen). Naopak nejnižší podíl zvolených zastupitelů z celkového počtu platných kandidátů vykazovaly pro muže obce s 2 000–4 999 obyvateli (18,4 %) a pro ženy malé obce do 199 obyvatel (16,0 %) a s 200–499 obyvateli (16,3 %).

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a věku v říjnu 2018

na 1 000 obyvatel daného pohlaví a věku

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Celkem 18+	23,8	31,6	16,3	5,4	7,7	3,3
v tom ve věku						
18–29 let	13,2	15,1	11,1	1,2	1,5	0,9
30–39 let	24,5	28,7	20,1	5,1	6,5	3,7
40–49 let	37,8	49,1	26,0	10,3	14,5	5,9
50–59 let	31,3	40,2	22,2	9,2	11,8	6,5
60 a více let	16,4	25,8	9,0	2,9	5,0	1,3

V mezikrajském srovnání patří Karlovarský kraj mezi regiony s nejvyšším podílem kandidujících žen i podílem zvolených zastupitelek. Podíl kandidátek na všech platných kandidátech při volbách do obecních zastupitelstev v našem kraji v roce 2018 byl 3. nejvyšší (společně s Olomouckým krajem) po Hl. městě Praze a po Ústeckém kraji a podíl zvolených zastupitelek na celkovém počtu zastupitelů byl 3. nejvyšší po Ústeckém a Středočeském kraji.

Graf 9.6 Kandidáti a zvolení zastupitelé podle pohlaví a velikostních skupin obcí ve volbách do obecních zastupitelstev v Karlovarském kraji v říjnu 2018

